Írta: Rostás-Farkas György
2016. október 30. vasárnap, 12:55 - Módosítás: 2016. október 30. vasárnap, 13:38

Egyszer régen, Szentgyörgy-hegyen, szembejött velem Vendelke, a sündisznók fejedelme. Este volt, ragyogtak a csillagok, az egész erdőt vastagon borító avar-rétegen, a Hold fényében néha-néha megcsillant egy-egy esőcsepp. Ez tette varázslatossá az éjszaka félhomályát. A csöndet csak az előbukkanó sündisznó “lépteinek” zaja törte meg.

Szekérrel érkeztem erre az ősi táborozóhelyre, mely egykor őseim táborhelye is volt. A hosszú út fárasztó, kimerítő volt. Szemeimet alig tudtam nyitva tartani a fáradtságtól, amikor szembe találtam magam az előző életemben már jól ismert Vendellel, a sündisznók fejedelmével. Megszólított:

- Emlékszel-e még rám, te Krónikás? Szentradnán találkoztunk utoljára, abban a templomkertben, ahol ragyogtak a gyertyák. (Sar andej Radna e memelya.) Ott voltam én

harangozó.

- Emlékszem rád, hogyne emlékeznék. Hogy élsz, mi van veled, Sündisznócska?

- Hadd meséljem el neked életem történetét.

- Hallgatlak Vendelke.

- Én is cigány voltam, az én őseim földje is India volt, mint a tiétek.

- És miért lettél sündisznócska, Vendelke?

- Népem ellen követtem el nagy bűnt, emiatt kell a földön sündisznóként élnem.

- Feloldoználak súlyos bűnöd alól, de tudnom kell, mit is követtél el. Vendelke nagy zokogásban tört ki.

- Tudod, egyszer, nagyon régen, amikor a cigányok elhagyták őseik földjét, egy nagy-nagy titkot hordoztak, melyet évszázadokon keresztül megőriztek. Attól maradtak meg cigánynak, hogy a titkot nem árulták el senkinek. Tudták, hogy erejük őrizője ez. Nagy eskü alatt voltak, olyan eskü alatt, amelyet még őseik földjén tettek, mielőtt útra keltek.

- Mondd meg, mi volt az a kísértés, amelyért elárultad titkunkat?

- Évszázadok óta őrzöm magamban, féltve, de neked elmondom. De az a kérésem, te Krónikás, te se áruld el soha, senkinek.

Közelebb húzódott hozzám, s suttogóra fogta a hangját. Tekintetében mélységes emberi fájdalmat fedeztem föl. Mikor gyónását befejezte, előttem is fölrémlett egy holdvilágos erdő, egy patak, melyben épp szép, barna tündér fürdött; egy nem cigány. Majdnem elhagytam érte én is a kumpániánkat. De észhez tértem...Tudnunk kell, mi az az erő, ami évszázadokon át összetart bennünket. Az, hogy bízunk egymásban, egymást soha be nem csapjuk. Nem csak tudjuk, érezzük is, hogy - mi, cigányok - egyek vagyunk, sok testben egy szívként dobbanunk. Úgy egymáshoz tartozunk, ahogy karunk a testünkhöz tartozik - gondolkodtam el. S így szóltam:

- Érzem, hogy szívedből beszéltél és őszintén megbántad az emberek, a cigányok ellen elkövetett bűnödet. Elcsuklik a hangod? Sírásod lelked mélyéből fakad. Ne sírj! Nézz bátran a szemembe! Fogadd meg, ha feloldozlak a cigányok ellen elkövetett bűnöd alól, őket szolgálod majd hátralévő életedben. Tanuld meg, aki népét elárulja, az önmaga ellen is vétkezik. Ez emberemlékezet óta így van. A vétkesnek bűnhődnie kell. De én, népem örökös szolgája, ezennel megbocsátok neked, s feloldozlak bűnöd súlya alól. És testvéremmé fogadlak! Jól vésd a fejedbe, ez nem csak téged, mindkettőnket kötelez népünk iránti hűségre, alázatra. Fogadalmat kell tennünk, hogy méltósággal és örök hűséggel szolgáljuk, és soha, soha el nem hagyjuk, el nem áruljuk népünket. Kötelességünk hirdetni együvé tartozásunkat, büszkén vállalni cigányságunkat. Testvérem! Most már azt is tudnod kell, hogy mindkettőnknek kötelessége keserves példádat elmesélni a világnak.

- Köszönöm Krónikás. Megfogadom szavad, s arra kérlek, vidd tovább, add tovább, amit elmondtam, hogy népünk okuljon belőle. Ne kövessenek el akkora bűnt, mely megfosztja őket emberi alakjuktól és méltóságuktól.

Jek kanraleski historija

Jokhar dulmut, po sunto György-Plaj, avlas manca ande jakha, o Vendelke e kanralengo

krajoro. Ratyi sas, ablyonas e cherhaja, ando vesh.

But patra sas pe phuve ande shonitesko nuro jokhar-jokhar abdyolyas jek-jek brishindesko piko paji. Kado shutas shukarseke amare ratya. E pacha feri e kanralesko zhape phaglas vurdonesa avilom pekado dulmutano than kaj kadi vatra, so varikana, amare phurenge thana sas.

O lungo drom pharo, haj khino sas. Mure jakha daba zhanglom puterdes te inkrav, katharo pharo khinyipe kana angla mande maladyilom, kasa aba muro angluno trajo mishto pinzharos, e vendelesa e kanraleske krajoresa. Duma das mande.

– Seros inke pe mande, tu poetona? Ande sunto ragna maladyilam ande kodola khangeraki bar kaj ablyonas e memelya. Kothe somas me klopotari – seroj pe tute, sartena serojas. Sar trajis, sosi tusa, cino kanralo?

– Muk te phenav tuke mure trajosko pecijipo.

– Ashunav tu Vendelke.

– Vi me rom somas, vi mure nyamongi phuv e India sas, sar tumari.

– Haj sostar kerdyilan kanralo, Vendelke?

– Angla mura nyipotura bari bida kerdom, ande kode trubuj pe phuv sar kanralo te trajij muro trajo.

– Opre muntuj tu anda tye bare bezexa de trubuj te zhanav, soski bida kerdan. O Vendelke zurales rovelas.

– Zhanes jokhar, zurales dulmut, kana e rom mukhle pengo dulmutano them, jek bari bari butyi phiravnas ande pende so but shela bersh inkerde. kathar kodi asshile romenge le rom, ke pengo chachipe chi phende avri khanyikaske zhangle, ke lengi zor ande kadi si.

Telal bare armaja sas, so pe pengi dulmutani phuv shute, angla kodi sar kathe avile

– Phen avri, sosas kodi butyi, anda soste avri phendan amare sune.

– But shela bersh kaj phiravav le ande mande, daramnes de tuke phenav. De kodi mangav, tu poetona, chi tu na phen khanyikaske.

Maj pashe cirdas pe karingma, haj lokhes das duma ande leske jakha manushesko duk lom sama. Kana rudyisardas, vi angla mande dacholas jeko vesh, jek ab, haj ande kodo. Jek shukar choxanyi najilas, jek naj romani jek cera trubusardasas hody te mukav anda late vime amari, kumpanija. De muri godyi palpale aviles… Trubuj te zhanas, soj kodi e kethanipeski zor, so but shela bersh kethane xuttyilel amen., Kodo te patyas ande jekhavreste jekhavres te na xoxalas.

Na feri te zhanas, vi te hatyaras, hody-ame, rom-jek sam, ande but manusha jek jilo sam. Kade trubuj te avas jekhavreste, sar amaro las kaj amaro shero – gindisardom man. Haj kade dom duma:

– Hatyarav, anda tyo jilo vorbisarsan haj chachikanes bunusardan so kerdan tye bezexa manushenca, romenca. Tordyol tyo glaso? Tyo rovipe ande tyo dyi avel. Na rov! Dik tromanes ande mure jakha! Phen kodi te muntuj tut opre telal tye bezexa so kerdan e romenca, lenge keres butyi míg trajis. Sityuv kon pesko nipo avri phenel, kodo vi angla peste kerel bezexa. Kado kade si. Kon bida kerdas trubuj te zhanel. De me kon peske niponge butyi kerel, me.

Haj mure phrakeske lav tu!

Na bister, kado na feri tut, sol doj dujzhene pe patyiv trubul te ingrel. Trubuj te colaxaras, patyivasa kerasa butyi amare niponge, haj chi xoxavas len. Trubuj te phenas ame rom sam te na lazhas. muro phral! Akanak aba vi kodi trubuj te phenas la lumaxe.

– Najisarav poetona. Mishto xutyilav tyi vorba, haj kodi mangav, phen sakoneske te sityol amaro nipo. Te na keren bari bida.